

ויסקי בווישינגטון

לויש תמונות במהלך השנה: יום א' 22 במארס 1975. נמליהתעופה בן-גוריון.

הנרי קסינג'ר עומד לפני המצלמות. בעינוי דמעות, קולו חנוק. הוא מדבר על כישלון שליחותו, מנבא מילחמה אכזרית. נדמה היה שהסופרמן נשבר. במהלך מסעיהדי לוגים במרחב קיבל את בשורתהאיוב על אובדן וייאטי נאם וקמבודיה, פיצוץ השיחות על הסדר-ביניים ישראל-מצרי עלול היה לסתום את הגולל על כהונתו. כעבור חודשים. במהלך ביקורו של יצחק רבין באר-צותהברית, שם נפגש עם הנשיא ג'ראלד פורד, נערכה סעודת-ערב חגיגית מטעם שגרירות ישראל. במשך הערב פורד רבין לפינה רחוקה, התבודד שם יעה ארוכה עם גבר כסוף-שיער, שהעיתונאים הישראלים לא הכירוהו. בסקרנות גוברת ניסו לברר מי האיש המסתורי. "זהו גיימס אנגלטון מהסניאיי-אי" גילה להם לבסוף כתב אמריקאי יודע-דבר.

גיימס אנגלטון היה מראשי סוכנות-הביון המרכזית של ארצות-הברית. הוא נאלץ להתפטר כאשר נסתבר כי היה אחראי לפעולות ממושכות של עיקוב ובילוש אחרי אלפי אנשי-ציבור אמריקאים בתחומי ארצות-הברית. הפעולה היתה בלתי-חוקית. עם התפטרותו פורסמו עיתוני ארצות-הברית כי אנגלטון היה אחראי, בין השאר, ליחסים ההדוקים בין הסניאיי-אי לממשלת ישראל. כעבור חודש, נשיא ארצות-הברית קורא אליו את שגריר ישראל, שימחה דיג'יץ. הפגישה אורכת בדיוק 11 דקות.

בשיחה של 11 דקות אין מקום לחילוסידורים. לא-כל-שכן לוויכוח ולשיכנוע. מעמד כזה אופייני להגשת אולטימטום. במילים קצרות והחלטיות, העמיד הנשיא את ממשלת ישראל לפני אפשרות ברירה חד-משמעית: לחסכים לעיקרי הסדר-הביניים שהוצעו על-ידי ארצות-הברית, או ללכת מייד לוועידת-ז'נבה מבלי לזכות בה בתמיכה אמריקאית. שלושה מעמדים, חשייכים שדושתם לבעייה העיקרית של השנה: היחסים בין ישראל לבין ארצות-הברית.

אנשים סבירים היינו תמיד למשמע תיאוריה זו. כאשר סופר להם על מעללי הקג"ב הסובייטי והסניאיי-אי האמריקאי, הם היו בטוחים שהסיפורים הומצאו על-ידי סופרים בעלי דימיון חולני, או שהם, לפחות, הגזמות גסות.

ספקנות זו התערערה, במיקצת, בתשנ"ה. גרמה לכך שרשרת בלתי-פוסקת של גילויים, שמילאו את המכובדים והרציניים שבעיתוני ארצות-הברית. בשנת תשל"ד היתה ארצות-הברית כולה במה לדראמה של נפילת ניכסון. בשנת תשל"ה נערך על אותה במה מופע הסטריפ-טון הגדול של סוכנות-הביון המרכזית. לציבור הנדהם נודע כי הסוכנות דומה מבחינות רבות ליריבתה, הקג"ב, ושהיא עוסקת באופן שיטתי בשיחוד מדינאים ברחבי העולם, בקניית עיתונאים ושדרים, בהקמת אירגונים פיקטיביים, בהפעלת אירגוני פועלים וסטודנטים, בביצוע הפיכות, בליכנון לציחתם של ראשי-מדינות שאינם נוחים לה, ובעיקוב אחר אישים אמריקאיים שאינם מקובלים על השילטון.

ממילא נשארה השאלה: האם בוחשת ה" סניאיי-אי בקדירה הישראלית, כשם שהקג"ב בוחש בקדירה של הונגריה או פולין? האם יש לה השפעה מברעת על בחירת ראשי-הממשלה בישראל? האם היא יכולה לכוון את מעשיו הממשדה, האופוזיציה, העיתונות, כפי שנכתבר מן הגילויים על פעולות הסניאיי-אי במדינות כמו יוון וצ'כיה?

מי שסבר כך, יכול היה למצוא לוח תימוכין. השנה גילה חסנין הייכל, מי שהיה איש-אמונו של גמאל עבד-אל-נאצר, שכבר לפני ארבע שנים הודיעו דיפלומטים אמריקאיים בקאהיר לצמרת המצרית כי גולדה מאיר תוחלף ביצחק רבין — רעיון שעדיין לא עלה אז על דעתו של איש כימעט. עלייתו הפיאתומית של רבין, אחרי התפטרות גולדה מאיר, תוך העדסתו על פני אישים כמו אבא אבן, יכלה גם היא לשמש חומר לבעלי תיאוריות כאלה.

אולם אפכוזה זו לוקה כפשטנות-ייתר. יחסי ירושלים-וושינגטון מורכבים הרבה יותר מאשר מישהקים של פוכנים ופוכנויות.

של הימין הלאומי-דתי, בימים האחרונים של תשל"ה. המפגינים תיארו את רבין ועמיתיו כחבורת יהודים כפופי-גב, המתרפסים לפני הפריץ האמריקאי. התלות הישראלית כאמריקה היא עוכרה קיימת ונחרצת. מעודם לא היתה רכה יותר מאשר בשנה האחרונה. היא קיימת ככל ה" מישורים.

כלי נשק אמריקאי אין ישראל יכולה להילחם. אחרי כמה ימילחמה, זקוק הצבא לזרם בלתי-פוסק של תחמושת, חלפים, פריטים מתוחכמים רבים ושונים. לפני המילחמה, הוא זקוק לזרם בלתי-פוסק של נשק יקר, המתיישן במהירות עצומה.

זרם הכסף דרוש לישראל לא פחות מורם הנשק. בשנת תשל"ה הוציאה ישראל כ-30% מן התוצר הלאומי הגולמי שלה על תקציב-הביטחון. כל הוצאות הביטחון (ובכללן תשלום חובות שמקורם בהוצאות ביטחוניות קודמות) מתקרבות ל-40% של התוצר הלאומי. באותה שנה הוציאה ארצות-הברית העשירה רק כ-6% של התוצר הלאומי שלה על ביטחון. לפי החערכה, הוציאה ברית-המועצות שיעור דומה, בין 6% ל-8% של תוצרת הלאומי.

במצב זה, אין ישראל יכולה לתפקד אף חודש אחד בלי עירוי מתמיד של כסף זר לתוך עורקיה הכלכליים.

התלות המדינית מוחלטת לא פחות. ללא המיטרייה המדינית-הצבאית האמריקאית, חשופה ישראל לאולטי-מטום סובייטי ככל עת. רק וטו אמריקאי מונע קבלת ההלטות אנטי-ישראליות באו"ם, וביכלל זה אף גירוש של ישראל מן המוסד הבינלאומי. אולם יחסי ישראל-אמריקה אינם חדיסטיים. כנגד הפוטנציאל העצום של לחץ אמריקאי על ישראל, קיימים כמה צינורות של לחץ ישראלי על ממשלת ארצות-הברית, בעיקר באמצעות השליטה היהודית בכלי-התיק-

דמעות ואולטימטום

א סכידה אחרת ביקשה לראות במימד הישראלי עבד נכנע של ממשלת וושינגטון, ביגלל התלות המחלטת של ישראל בארצות-הברית. גירסה זו הסביעה את חותמה על המהומה הגדולה

עולם השדים והרוחות

ל ש אפכוזה הרואה את ההיסטוריה דרך חוריהמנעול של קנוניות אפלות. לפיה, המאורעות הגלויים אינם אלא הסוואה למישק האפל של שירותי-סתר ומנגנוני חושך, לקנוניות ודוניות ולמעשי-קונספירציה.

